

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/145976,Komunizm-w-PRL-w-1976-r-zla-wladza-zla-gospodarka-zle-nastr-oje-spoleczne-45-rocz.html>
06.05.2024, 19:48

Komunizm w PRL w 1976 r.: zła władza, zła gospodarka, złe nastroje społeczne. 45. rocznica wielkich protestów społecznych

Wieczorem 24 czerwca 1976 roku komunistyczni „gospodarze” Polski Ludowej postanowili znaleźć sposób na zwiększenie dochodów państwa, potrzebnych na różnorodne, często nietrafione inwestycje oraz na ogromny sektor wojskowy.

Wybrali metodę najprymitywniejszą i najbardziej dotkliwą dla społeczeństwa: ogromnej podwyżki, średnio 70%, artykułów codziennej potrzeby. 25 czerwca całą Polskę objęła wielka fala protestów. Wybuchły one w 24 z 49 ówczesnych województw. Strajkowało ponad sto zakładów przemysłowych i ponad 80 tysięcy pracowników.

Większość protestów przebiegała dość łagodnie, ale w kilku ośrodkach wystąpieniom społecznym – poza strajkami – towarzyszyły też burzliwe manifestacje, a nawet atakowanie siedzib komunistycznych władz. Największą skalę protesty miały w Radomiu, Ursusie oraz w Płocku. Władze niezwykle brutalnie spacyfikowały protesty, masowo represjonując faktycznych uczestników, a nawet osoby przypadkowe. Wśród ofiar były też najtragiczniejsze – śmiertelne, w tym bohaterski kapłan spod Radomia ks. Roman Kotlarz. Protesty przyniosły pozytywny efekt dla całego społeczeństwa, bo władza wycofała się z podwyżek. Wśród innych następstw Czerwcowego Zrywu Polaków był ogromny rozwój aktywności opozycji politycznej.

Już trzy miesiące po czerwcowych protestach powstaje Komitet Obrony Robotników, pół roku później Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela. Warto wspomnieć, że akcja protestów społecznych objęła też Pomorze, m.in. Gdańsk, Pruszcz Gdański oraz Grudziądz. Największe znaczenie czerwcowych protestów to wspomniana ogromna aktywizacja środowisk opozycyjnych. Brutalność komunistycznych szykan oraz represji karnych z bardzo wysokimi wyrokami wzmacniała aktywności opozycyjnych środowisk. Na czerwcowe protesty warto też spojrzeć z perspektywy kilku następnych lat. To był z całą pewnością bardzo ważny krok w kierunku utworzenia NSZZ „Solidarność”, co dobitnie wyrażone zostało w grudniu 1980 roku w Pomniku Pomordowanych Stoczniovców, gdyż jeden z trzech krzyży dedykowano Pamięci Ofiar Represji z Czerwca 1976.

W 45. rocznicę tych ważnych wydarzeń, na Placu Solidarności w Gdańsku, a więc tuż przed historyczną bramą do Stoczni Gdańskiej, gdzie miał miejsce jeden z największych wówczas strajków w skali całej Polski (10 tys. strajkujących), delegacja IPN z dyrektorem oddziału **prof. Mirosławem Golonem** złożyła kwiaty pod pomnikiem. Drugą wiązanek kwiatów

złożyliśmy w Bazylice św. Brygidy, gdzie w przepięknym bursztynowym ołtarzu, z licznymi krzyżami-wotami dziękczynnymi, zapisana jest wielka historia polskiego umiłowania Boga i Ojczyzny, naszego wielkiego dążenia do Wolności.

Złożone dziś kwiaty są też poświęcone pamięci mieszkańców Poznania, którzy 28 czerwca 1956 roku, równo 20 lat przed Radomiem, Ursusem i innymi ośrodkami, wytyczyli Polski szlak walki z komunizmem. W 1956 roku to był jeszcze komunizm w najstraszniejszej, ludobójczej formule stalinowskiej (choć sam naczelny zbrodniarz Józef Stalin zmarł w marcu 1953 roku). To bohaterskim uczestnikom protestów z Poznania poświęcony jest pierwszy z gdańskich krzyży, to im dedykowane jest piękne, patriotyczno-religijne wotum wkomponowane w [Bursztynowy Ołtarz Ojczyzny](#) w Duchowym Centrum Solidarności jakim jest wspaniała Bazylika świętej Brygidy.

Polecamy okolicznościowe artykuły i wydarzenia:

- [Radomski Czerwiec '76 z perspektywy 45 lat. Panel dyskusyjny \[transmisja on-line\]](#)
- [Czerwiec 1976 r. w Gdańsku \(dr Piotr Brzeziński, historyk Oddziału IPN w Gdańsku\)](#)
- [65. rocznica Poznańskiego Czerwca 1956](#)
- [Czerwiec 1956 w publikacjach Instytutu Pamięci Narodowej](#)

#1

#5

#7

#4

#3

#8